

Merhamet Delili

Hiç mümkün müdür ki, şu göz önündeki icraatının şهادetiyle, nihayetsiz bir merhametin ve nihayetsiz bir şefkatin sahibi olan şu âlemin Rabbi, kendi merhametine ve şefkatine layık bir tarzda mükâfatta bulunmasın ve has kullarına ihsan etmesin? Burada yok hükmündedir, demek başka yerde bir mükâfat yeri vardır ve olmalıdır. Ta ki o rahmet orada hakkıyla tecelli edebilsin.

Bu delili iki başlıkta inceleyeceğiz. Birinci başlıkta, gözümüz önündeki şu âlemde küçük bir gezinti yaparak âlemde hükmeden merhameti ve şefkati görecek ve bu merhamet ve şefkatten de “Rahim” olan zatın varlığını ispat edeceğiz. İkinci başlıkta ise bu merhamet ve şefkatin ahireti gerektirmesine işaret edeceğiz.

1. BASAMAK: ŞU ÂLEMDE GÖZÜKEN MERHAMETİN SAHİBİ KİMDİR?

Rahim: Yarattıklarına merhamet eden, acıyan ve şefkat gösteren manasındadır. Allah Rahim'dir. Rahmetiyle bütün âlemleri kuşatmıştır.

- Merhametiyle şu âlemi yoktan icat etmiş,
- Her bir varlığa kendine mahsus bir elbise giydirmiş,
- Her birini farklı şekillerde terbiye etmiş,
- Vazifelerini öğretmiş,
- Hayatını devam ettirebilmesi için lazım olan cihazlarla teçhiz etmiş,
- Maddi ve manevi bütün ihtiyaçlarını şefkatle karşılamıştır.

Şimdi o rahmet denizinden birkaç damlayı hep beraber görelim!

Büyük bir ateş görseniz, bir hortumdan çıkan su ile söndürülüyor. Lakin hortumu tutan eli görmesiniz, ateşi söndürmek fiilini hortumun kendisine verebilir misiniz? Elbette, hayır! Çünkü ateşi söndürmek için failinde hayat, ilim, kudret gibi sıfatların bulunması gerekir. Hayatı olmayan, ateşi bilmeyen, hortumu tutamayan ateşi söndüremez. Hepsinden önemlisi, söndürmek merhametin neticesidir; rahmeti olmayan bu fiile fail olamaz. Ve bütün insanlar bir araya gelse o ateşi bu hortumun kendisinin söndürdüğüne bizi inandıramaz. Acaba yeryüzünün ateşini söndürmek, yaşamak ateşinin hararetini dindirmek için, hortum hükmündeki bulutlardan suyu damla damla kim indiriyor?

Elbette, cansız, şursuz bulutlar bu merhameti ve şefkati hissettiren fiile fail olamaz. O hâlde bulut hortumunu tutan el kim? Kur'an bu sorumuza cevap versin:

“İnsanlar ümitlerini kestikten sonra yağmuru indiren ve rahmetini her tarafa yayan O’dur. Övülmeye layık olan gerçek dost O’dur.” (Şura: 28)

İşte yağın her bir damla Rahim isminin bir tecellisidir. Ve rahmetin başka tecellileri!

Zehirli bir böceğin karnında şifalı ve en tatlı bir balı bizim için pişirmek ve o böceğin eliyle bize ikram etmek, elbette o böceğin işi olamaz. Demek balı yapan böcek değil, Allah’ın rahmetidir.

Ve bahar mevsiminde cennet hurileri tarzında bütün ağaçlara en güzel elbiseleri giydirip çiçek ve meyvelerle süslendirip onların elleri hükmünde olan kuru dallarıyla lezzetleri farklı, renkleri farklı, kokuları farklı, şekilleri farklı meyvelerle bizi beslemek, elbette rahmetin bir tecellisidir. Yoksa o kuru ağaçlar bizi tanımaz ve bize merhamet etmez.

Ve elsiz bir böceğin eliyle ipek gibi yumuşak bir elbiseyi bize giydirmek rahmetin neticesidir. Yoksa o elsiz böcek yemyeşil dut yaprağını yiyip bembeyaz bir ipeği bizim için çıkartamaz.

Ya inek, deve, koyun ve keçi gibi hayvanlara ne demeli! Onlara yemyeşil otu yedirip kan ve fişkaları arasından bembeyaz, besleyici bir sütü çıkarmak ve o hayvanı bir süt fabrikası yapmak, elbette rahmetin işidir.

Ve o koca Güneş’i Dünyamıza soba ve lamba yapmak, Ay’ı kandil ve takvim yapıp yıldızlarla semanın yüzünü süslendirmek, elbette rahmetin bir tecellisidir.

Şimdi rahmetin insandaki cüzi bir tecellisine bakalım:

Acaba gözümüz olmasaydı ne yapardık? Kapkaranlık bir âlem...

Ya kulaklarımız olmasaydı? Sessiz bir âlem...

Ya dilimiz olmasa ve ona tat alma duygusu verilmeseydi? Konuşmanın ve lezzetin olmadığı bir âlem...

Ya burnumuz olmasaydı? Kokunun olmadığı bir âlem...

Elbette, böyle bir âlemde yaşamak ne kadar zor olurdu. Acaba el, ayak, parmak gibi maddi; akıl, korku, şefkat ve muhabbet gibi manevi hediyeler olmasaydı ne yapardık? Demek her bir azanın takılışında rahmetin bir tecellisi görünüyor.

İnsanları böyle maddi ve manevi aza ve duygularla süsleyen Allah hayvanlara da bu âlemde istifade edebilmeleri için lazım olan cihazları takmıştır. Kuşa kanat takıp uçmayı, balığa yüzgeç verip yüzmeyi öğretmiş ve her canlıya rahmetiyle muamele edip hayatının devamı için gerekli olan vücudu ve azaları vermiş. İşte Allah’ın rahmeti her şeyi böyle kuşatmıştır.

Sözün özü: Şu dünyanın gidişatına dikkatle bakılsa görülür ki, en âciz, en zayıftan tut; ta en kuvvetliye kadar her canlıya muhtaç olduğu rızkı veriliyor. Hatta en zayıf ve en âcize en iyi

rızık veriliyor. Hiç biri unutulmuyor ve karıştırılmıyor. Her dertliye ummadığı yerden bir derman yetiştiriliyor. Öyle ulvi bir keremle ziyafetler ve ikramlar olunuyor ki, nihayetsiz bir rahmet eli, içinde işlediği bedaheten gözüküyor.

Şu kâinatta gözükken rahmet ve şefkat ile ilgili onlarca cilt kitap yazılabilir. Bizler, “Arife tarif yeter!” sırrınca meseleyi daha fazla uzatmayarak rahmetin diğer tecellilerini sizlerin tefekkür âlemine havale ediyor ve ikinci basamağa, “Rahmet ve şefkatin ahireti gerektirmesine” geçiyoruz.

2. BASAMAK: RAHİM İSMİNİN AHİRETİ GEREKTİRMESİ

Sorumuz şu: Nihayetsiz bir merhamet ve hadsiz bir şefkat neyi ister ve neyi gerektirir?

Cevap: Nihayetsiz bir merhamet ve şefkat, kendine layık bir tarzda ihsan etmek ve merhamet etmek ister. Hâlbuki bu fâni dünyaya ve bu kısa ömre, bu rahmet ve şefkatin, denizden bir damla gibi, milyonlar cüzünden ancak bir cüzü yerleşir ve tecelli eder.

Demek bu Dünya, o hadsiz merhamete mahal olabilecek bir yer değildir. İşte bu da ispat eder ki, o merhamete layık ve o şefkate şayeste bir saadet diyarı olmalıdır ve vardır.

Bunu inkâr edebilmek için, gündüzü ışığıyla dolduran güneşin vücudunu inkâr etmek gibi, göz ile görünen bu rahmetin vücudunu inkâr etmek lazım gelir. Çünkü eğer ahiret gelmezse şu göz önündeki rahmet ve şefkatin hiç bir manası kalmaz. Manası kalmadığı gibi zıddına inkılâp eder.

Mesela, akıl rahmetin bir hediyesidir. Ama eğer ahiret gelmeyecek olursa akıl hediye değil, insanın başına bir bela olur. Geçmişin hüznlerini ve geleceğin korkularını hazır zamanda toplar ve sahibini âdeta bir yılan gibi sokar.

Yine insanın kalbindeki merhamet ve şefkat duygusu bir hediyedir. Ancak eğer ahiret gelmez ve ölüm son olursa bu duygu da hediye olmaktan çıkar ve insanın başına bir bela olur. Her vakit sevdiklerini kaybeden ve onları hiçliğe gömen bir insanı, şefkat duygusunun nasıl yakacağını izah etmeye gerek var mıdır?

Bunlar gibi bütün nimetler, eğer ahiret gelmezse azaba ve alaya döner.

Demek, bu dünyada gözükken rahmet ve şefkatin, zıddına inkılâp etmemesi için ahiretin gelmesi gerekmektedir. Elbette bu rahmetin sahibi olan Zat-ı Zülcemal, rahmetini ve şefkatini zıtlarına inkılâp ettirmeyecek ve bir çiçeği yaratmak kadar kendisine kolay gelen cenneti yaratacaktır.

Ayrıca şimdi hayal edin!:

Bir biçare yüksekçe bir dağdan yuvarlanmış ve tam uçuruma düşecek iken dağın ortasındaki bir ağaca tutunmuş.

Şimdi, biz ona bir ip uzatsak ve onu yukarıya doğru çeksek ve tam kurtulacak iken birden ipi bırakarak onu uçuruma düşmeye mahkûm etsek, acaba ona o ana kadar yaptığımız şefkatli muamelenin bir önemi kalır mı? O şefkat, istihza ve alaya dönmez mi? Hem, onu kurtarmaya bizi teşvik eden şefkat hissi, hiç ipi bırakmamıza müsaade eder mi? Elbette ki hayır!

İşte bu misal gibi, bizler de Allah-u Teâlâ'nın kudret ipine tutunarak yokluktan varlığa çıktık ve yokluk âlemlerine düşmekten kurtulduk. Evet, Allah-u Teâlâ bize bu vücudu verdi ve bizi bu âleme çıkardı. Bu âlemde de türlü türlü ihsanına bizleri mazhar etti. Eğer ahiret gelmez ve biz ölüm ile yokluğa gidersek bu, misaldeki ipin tekrar bırakılması hükmünde olmaz mı?

Elbette ki o ilahi merhamet bizleri, tekrar ipin bırakılması manasına gelen yokluk karanlıklarına göndermeyecektir. Zira yokluğa mahkûm edecek olsaydı, bizi yokluktan kurtararak bu dünyaya getirmez ve burada böyle şefkatle muamele etmezdi.

İşte ahiret gelmezse şefkat alaya döner. İdama mahkûm ettiğimiz bir insanın hücrelerine her türlü yiyeceklerle dolu bir masa göndersek, bu ona iyilik ve ikram olur muydu? Elbette ki olmazdı!

Eğer ahiret gelmezse o mahkûmdan ne farkımız olur? Ve Allah-u Teâlâ şefkat ve merhametini inkâr ettirecek bu olaya hiç müsaade eder mi? Hâşâ ve kella!

Yine şu misalin dürbünüyle merhametin ahireti gerektirmesine bakalım:

Denizde boğulmakta olan birisini görsek, herhâlde biraz merhametimiz varsa ve yüzmeyi de biliyorsak hemen denize atlarız ve onu kurtarız.

Şimdi sorumuz şu: Acaba bu kişiyi binler zahmet ile kurtardıktan sonra onu darağacında asar mıyız? Ya da ateşe atıp yakar mıyız?

Elbette hayır! Zira merhametimiz buna müsaade etmez. Eğer etseydi, zaten onu denizden kurtarmaz ve oracıkta ölüme terk ederdik.

İşte onu denizden kurtarmamız, bizdeki merhameti; bizde ki merhamet de onu asla darağacında asmayacağımızı ve ateşe atmayacağımızı ispat eder.

Aynen bunu gibi, Cenab-ı Hak da bizi yokluk denizinden kurtararak bu âleme getirdi. Ve bu âlemde bizi şefkatiyle bir çocuk gibi besledi. Acaba hiç mümkün müdür ki, bu rahmetin sahibi olan Allah-u Teâlâ insanı diriltmemek üzere öldürsün ve ona rahmetini inkâr ettirsin? Hâşâ ve kella!

Zira eğer diriltmemek üzere bizleri öldürecek kadar merhametsiz olsaydı, zaten bizi yokluktan varlığa çıkarmaz ve bizi böyle nazeninane bir bebek gibi beslemezdi.

Şimdi bu delili maddeler halinde toplayalım:

1. Bu âlemde nihayetsiz bir rahmet ve şefkat gözükmektedir. Bu rahmet ve şefkat, sinekten

seyyarata kadar her şeyi ve her yeri kuşatmıştır.

2. Fiiller failsiz olamayacağına göre, bu rahmet ve şefkatin de bir sahibi olmalıdır. Elbette kör kuvvet, şuursuz tabiat, mevhum kanunlar ve hayatsız sebepler bu merhamete ve şefkate fail olamazlar. Bu fiillerin faili ancak ve ancak Rahim ve Kerim olan Cenab-ı Hak olabilir.

3. Madem Cenab-ı Hakk'ın nihayetsiz bir merhameti vardır, o hâlde ahiret de olmalıdır. Zira nihayetsiz merhamet, kendine layık bir tarzda ihsan etmek ve merhamet etmek ister. Hâlbuki bu fâni dünyaya bu merhamet sığmamakta ve bu rahmet bu âlemde hakkıyla tecelli edememektedir. Demek bu sonsuz rahmetin hakkıyla gözükebileceği baki diyarlar ve baki meskenler lazımdır. Bu baki diyarlar da ancak ahirette ve cennettedir.

4. Ahireti inkâr edebilmek için, ilk önce Rahim olan Allah-u Teâlâ'yı inkâr edebilmek gerekir. Allah'ı ve Allah'ın Rahim ismini inkâr edemeyen, ahireti de inkâr edemez. Zira ispat ettiğimiz gibi, rahmet ve şefkat ahiretin varlığını lüzumlu kılmaktadır.

5. Allah-u Teâlâ'yı inkâr edemeyen ahireti inkâr edemeyeceği gibi, gözümüz önündeki şu âlemde gözükken rahmet ve şefkati inkâr edemeyen de Allah'ı inkâr edemez. Zira isim müsemmasız ve sıfat mevsufsuz olamaz. Göz önündeki bu rahmet ve şefkat sıfatları, Rahim ve Kerim olan bir zatın varlığını ispat etmektedir. Şuursuz tabiat, kör kuvvet ve serseri tesadüf bu sıfatlara sahip olamayacağına göre, bu sıfatların sahibi Allah-u Teâlâ'dır ve başkası olamaz.

6. Madem ahireti inkâr etmek, Allah'ı inkâr etmekle mümkün ve madem Allah'ı inkâr etmek de göz önündeki şu merhameti ve şefkati inkâr etmekle mümkün ki, bu da inkâr edilemez. O hâlde diyebiliriz ki ahireti inkâr edebilmek için, göz önündeki şu merhameti inkâr edebilmek gerekir. Akli başında olan hiç kimse ise bunu yapamaz.

7. Eğer ahiret gelmezse göz önündeki şu merhamet ve şefkat, zıtlarına, yani merhametsizliğe ve acımasızlığa inkılâp eder ve bütün bu rahmet ve şefkat istihza ve alaya döner. Bu bahsin misallerini daha önce verdiğimizden sözü uzatmıyor ve sadece şu noktaya dikkat çekerek bu delili tamamlıyoruz:

Böyle nihayetsiz bir rahmetin ve keremin sahibi olan bir zat, elbette rahmetini merhametsizliğe ve şefkatini acımasızlığa inkılâp ettirmeyecek ve bütün bu tecellilerini alaya ve istihzaya çevirmeyecektir. Bunun da tek yolu ahireti getirmektir. Zaten ileride ispat edileceği gibi, ahireti getirmek ve cenneti yaratmak, O'nun kudretine bir çiçeği yaratmak kadar kolaydır.